

HAN webinar 22 maart 2021

**Sustainable financieel advies:
de financieel en fiscaal adviseur als change agent?**

Rens van Tilburg, Directeur Sustainable Finance Lab, Universiteit Utrecht

Het clusterbomgevoel: Van niets, naar 'doing no harm' ...

ZEMBLA

IEDERE D

HOME

NIEUWS

UITZENDING

Nederlandse pensioenfondsen beleggen in wapenbedrijven die clusterbommen en landmijnen produceren. Ook investeren ze in bedrijven die het milieu ernstige schade toebrengen en in producten die worden gemaakt met behulp van kinderarbeid. Dat blijkt uit onderzoek van het televisieprogramma ZEMBLA en is te zien in de aflevering 'Het clusterbom gevoel'. ZEMBLA onderzocht onder andere de geldstromen van de pensioenfondsen ABP, PGGM en het Spoorwegpensioenfonds die de controversiële investeringen bevestigen.

'Clustermunitie is verwerpelijk wapentuig maar we hebben voor ons zelf geen richtlijnen die ons verbieden om daarin te beleggen,' aldus directeur R. Munsters van het ABP. Ondanks het internationale landmijnenverdrag heeft het ABP ook in landmijnfabrikanten belegd. Maar dat vindt Munsters geen beletsel: 'Onze strategie is om een aantrekkelijk rendement te maken en de ondernemingen die in de wapenindustrie opereren, laten soms een aantrekkelijk rendement zien.'

... en 'doing good financially as well'

De financiële
prestaties van
**verantwoord
beleggen**

12 minuten
Gemiddelde
leestijd

**Sustainable Pension
Investments Lab**
Kennispaper 1

01 mei 2017

There's no such thing as "Business as usual"

Klimaat (fysieke)
risico

Transitierisico

"Niet Parijs"

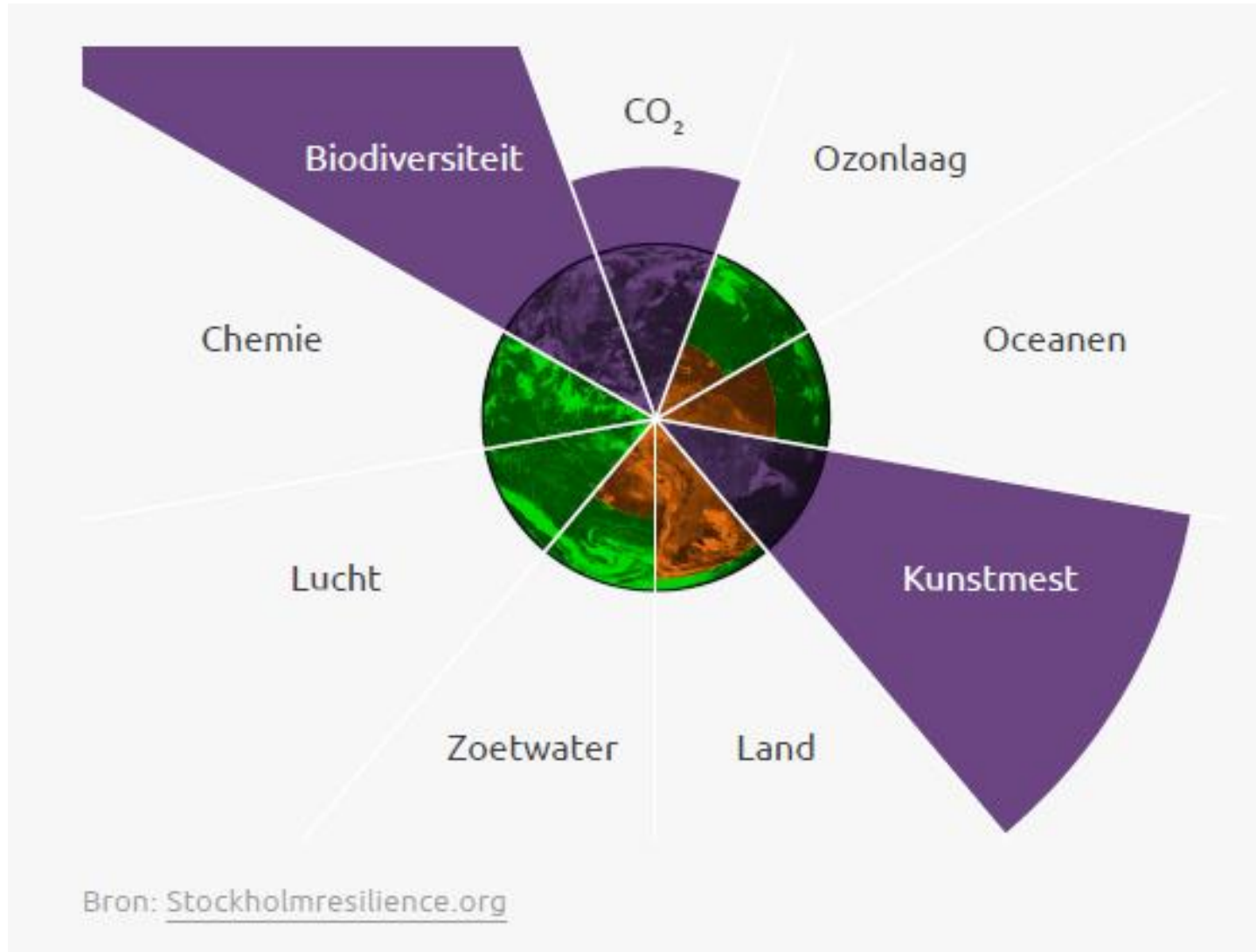
"Parijs"

3-4 graden

1,5-2 graden

En dan is klimaat nog niets eens ons grootste probleem

Duurzaamheid in waardering beleggingen

- **2014 obligation** to take ESG explicitly into account
- ESG was **decisive in 9%** of 178 portfolio changes made and in 28% it played an important role.
- **The effect of ESG factors on the valuation is 10%** for those equities where a change was made on the basis of ESG-factors.

Financieren 'in lijn' met klimaatakkoord

- Ruim driehonderd grote aandeelhouders
- Meer dan 32 biljoen dollar vertegenwoordigen (een derde van al het geld dat wereldwijd voor en door partijen als pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen wordt belegd)
- Richt zich op 161 bedrijven die met elkaar verantwoordelijk zijn voor tachtig procent van de wereldwijde CO2-uitstoot.

Circulair Ondernemen Challenge

Circulair ondernemen vraagt van ondernemers om anders te denken, over de grenzen van het eigen bedrijf heen te kijken en samen te werken. Zo ontstaan nieuwe ideeën en businessmodellen. De Circulair Ondernemen Challenge (voorheen Circulair Economy Challenge) zetten we regionaal in om ondernemers te helpen bij de ontwikkeling naar circulair ondernemerschap.

Coronacrisis splijtzwam voor transitie naar een nieuwe economie

- De coronacrisis brengt een aantal transitieopgaven nog scherper naar voren: **bedrijven die tijdens de coronacrisis méér aandacht zijn gaan besteden aan hun maatschappelijke agenda scoren over het algemeen beter op de transitie naar een nieuwe economie;**
- **Dit zijn vooral de grotere bedrijven;** daarmee lijkt de coronacrisis als een splijtzwam te fungeren binnen een **toch al verdeeld Nederlands bedrijvenlandschap;**
- Het klein- en microbedrijf zou meer geholpen moeten worden in de transitie naar een nieuwe economie.

Waarom de duurzame hypotheek van Triodos Bank?

[Home](#) > [Hypotheek](#) > [Vormen en voorwaarden](#) >

Rabo Groenhypotheek

Koop je een milieuvriendelijke en duurzame nieuwbouwwoning? Met de Rabo Groenhypotheek krijg je tijdens de eerste rentevaste periode van tien jaar korting op de hypotheekrente. De voordelen van een Rabo Groenhypotheek:

- ✓ Netto maandlasten in het begin het laagst
- ✓ 0,5% korting op de hypotheekrente bij 10 jaar vaste rente*
- ✓ Speciaal voor duurzame nieuwbouwwoningen met een Groenverklaring

Producten

Klantenservice

Zoeken

Groene daken

Aanbod en kosten

Een groen dak op je bedrijfspand

Veelgestelde vragen

Bespaar op het onderhoud van je dak

Een groen dak beschermt tegen UV-straling. Hierdoor gaat een groen dak 40 tot 50 jaar mee. Een gewoon plat dak moet je al na 20 tot 25 jaar vervangen.

Houd je huis koeler in de zomer

In de zomer blijven de ruimtes onder een groen dak tot 4 graden koeler. Fijn bij langdurige warmte. Ook isoleert een groen dak je huis beter.

Vergroot de biodiversiteit

Een groen dak verbetert de luchtkwaliteit en de biodiversiteit in jouw buurt. Daarnaast is het een mooi verlengstuk van je tuin.

Van 'finance first' naar 'impact first'

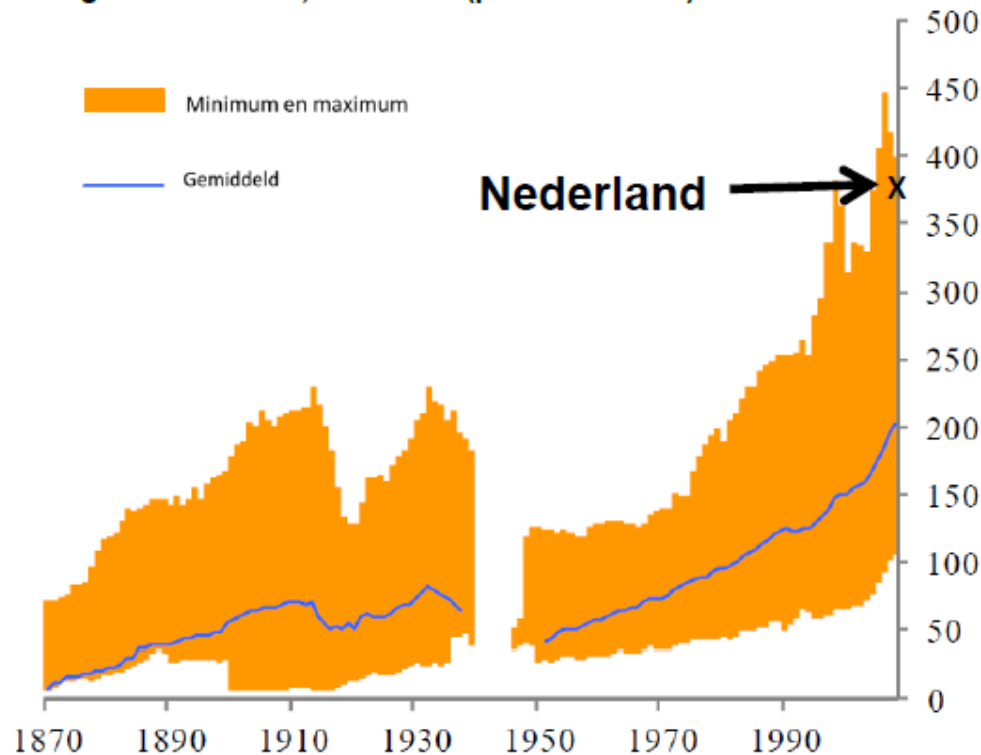
... maar nog niet helemaal

‘Tegelijk horen we natuurlijk ook deelnemers die aangeven dat ze niet willen dat het ten koste van het rendement gaat. **Dat het niet ten koste mag gaan van het rendement is overigens ook óns uitgangspunt.** En we zijn ervan overtuigd dat duurzaam en verantwoord beleggen niet ten koste hoeft te gaan van rendement. Dat wordt bevestigd door allerlei wetenschappelijk onderzoek. Het universum van beleggingen is zó groot dat er voldoende alternatieven zijn.’

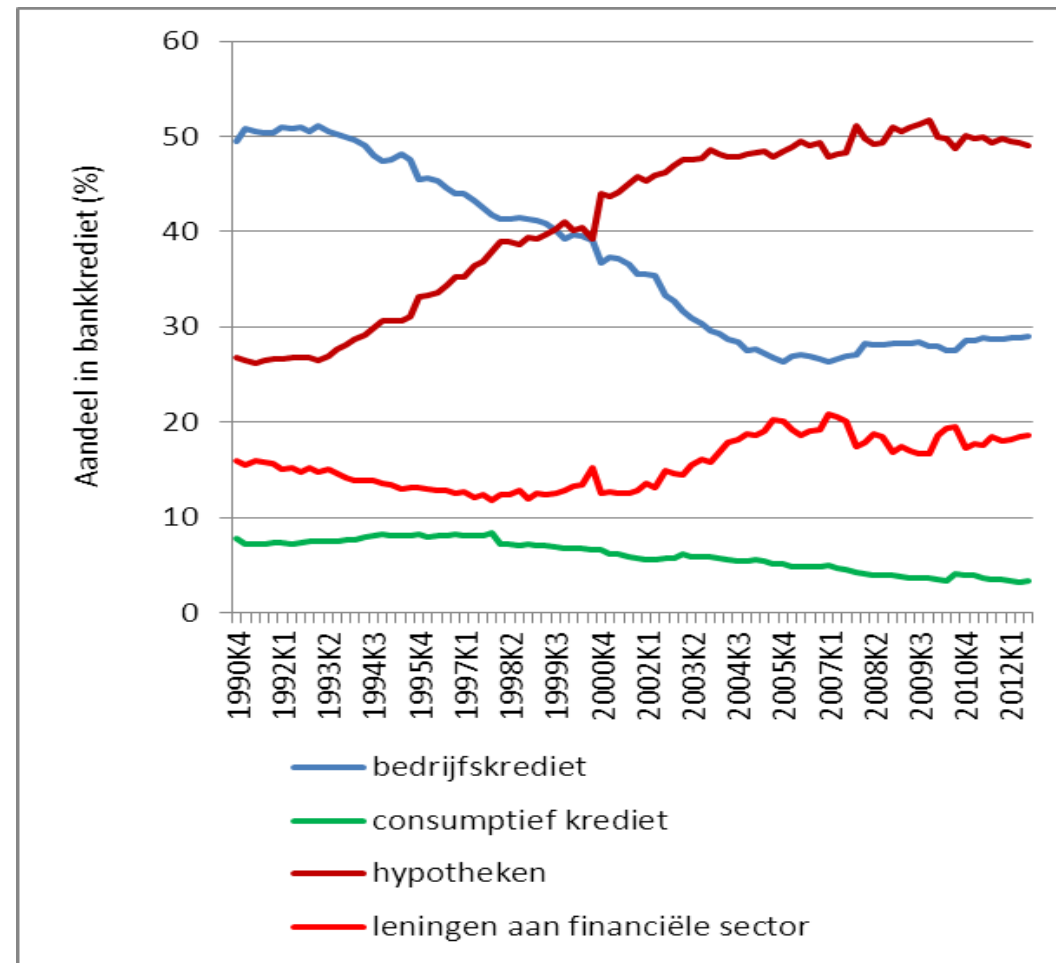
(Geraldine Leegwater, bestuurslid ABP, 19 december 2018)

Banken los van de economie

Figuur 18. Omvang bankbalansen, 1870-2010 (procenten BBP)

Bron: Jorda, Schularick en Taylor, 2011, DNB 2012b, bewerking SOMO.

Bijziende markten

- The **average holding period** for a stock was **less than 10 months** in 2005. Down from between five and ten years between 1935 to 1985.
- **Majority of US CFO's would not undertake positive NPV investment** if it meant **falling short quarterly earnings expectation**;
- **80% would cut in R&D** in order to meet expectations;
- In 2006 management **promised profit growth twice the mean** of the preceding 10 years.

Dank voor uw aandacht!

Rens van Tilburg

r.vantilburg@uu.nl